

עטרת שלום

עלון שבועי שיע"י מוסדות קאמרגא בארה"ק – בנושאים כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
רח' ארזי הבירה 48 ירושלים

פרשת וילך – שבת שובה – יום הקדוש

עטרת ראשנו

דברי תורה מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

בס"ד, עש"ק פרשת וילך
ה' תשרי תשפ"ג – שנה י"ד גליון תרכ"ט

זמני הדלקת הנרות ומוצ"ש

ירושלים	5:50	7:01	7:41
בני ברק	6:04	7:02	7:38
ניו יורק	6:21	7:37	7:49
מונטריאל	6:18	7:34	7:46

נא לשמור על קדושת הגליון

וַיֵּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל. וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֶּן מִצָּה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לֶצֶאֱתָ וְלִבּוֹא וְהוֹי"ה אֲמַר אֵלַי לֹא תַעֲבֹר אֶת הַיַּרְדֵּן הַזֶּה. הוֹי"ה אֲלֵהֶּיךָ הוּא עֵבֶר לְפָנֶיךָ וּגּוֹ. וְנִתְּנָם הוֹי"ה לְפָנֶיכֶם וְעִשְׂתֶּם לָהֶם כְּכָל הַמִּצְוָה אֲשֶׁר צִוִּיתִי אֲתֶכֶם (לא א-ה)

לא יהיה בנו צדיקים גמורים, אשר נשמותיהם קרושות ומהורות, שיש להם כח לעלות עד מקום אימא, וע"י תעלה המלכות, כנו בתיוקנים כי ישראל נקראים גרפין דשכינתא, להעלותה למעלה, ולמעם זה הגלות מתעכב ומתארך, כי אין בנו מי שיוכל לעלות במדרגה הזו, כי אם יהיה בינינו מי שיוכל לעלות שם נשמתו, היה מעלה גם את המלכות, והיה הווג נעשה כתיקונו, והיתה מתמרת קץ הגאולה. אך עתה בזמנינו בעו"ה אין יכולת לעשות זווג כתיקונו למעלה, ולסיבה זו הקץ מתארך, וכמעט רוב הרעות והצרות הבאות על האדם באות לסיבה זו ע"י"ש.

לייחד קודשא ב"ה ושכינתיה

וגם מרמזו הדברים האלה ליחוד קודשא ב"ה ושכינתיה, כי דיבור הוא במלכות (וזה"ק ח"ג רכו:), והאלה עה"א בנ"ה שם מ"ה בחינת ז"א, היינו שהוהיר אותם שיעשו הכול לשם יחוד קודשא ב"ה ושכינתיה. ואז הו"ה אלהיך הוא עבר לפניך שהיחוד של קוב"ה ושכינתיה בחינת הו"ה אלהיך הוא עבר לפניך, ועי"ז הוא ישמיד את הגוים האלה מלפניך.

שובה ישראל

דהנה עכשיו אנו עומדים בשבת שובה, שהוא הזמן שצריך האדם לתקן ולעשות תשובה על כל מעשיו, וממה שגרם לפירוד השכינה וירידתה בגלות בעולם הבריאה, וכמו שאנו קוראים בהפטר'ה 'שובה ישראל עד ה' אלהיך' (הושע יד ב), שהכתוב הזה מזהיר על התשובה שהיא תשו"ב ה', וכמו כן 'שובה' הוא שו"ב ה', שמרמז לה' תתאה שבשם, שישוב האדם ויתקן מה שפגם בה' תתאה שבשם, בכדי לחבר ה' תתאה לג' אותיות יה"ו שיהיה השם והיחוד שלם, ועי"ז נזכה ביום הכיפורים לעלות את המלכות עד הבינה (שער הכוונות דרושי יו"ב כ"ד א), ע"י תשובה עילאה שהיא בבינה (וה"ג קכב).

הקב"ה יעזור שנוכה לתקן מעשינו בתשובה עילאה, ולעשות הכול לשם יחוד קודשא ב"ה ושכינתיה, ועי"ז נזכה לחותם חיים, ולגאולה השלימה בב"א. רעוא דרעיון תשע"ט לפ"ק

כוונת קריאת שמע דרוש ו' וז"ל: והנה הכתוב אומר 'נתנו עוז לאלהים על ישראל גאות' (תהלים סח לה) פ' כביכול השי"ת צריך עזר וסיוע וכח מן מעשה ישראל התחתונים, והנה המלכות נקרא סוכת דוד הנפולת, כי בעונותינו נפלה ע"י מעשינו הרעים, וכן כאשר רוצה לעלות צריך שיהיה ע"י זכויותינו ומעשינו הטובים, כי עונותינו מפילים אותה כביכול, וזכויותנו מעלים אותה עי"ש.

בקים המצות מתקנים המלכות

לפי כל זה יש לפרש וילך משה היינו וילך בנ"ה שם אדנ"י עה"כ, מש"ה הוא אותיות ש"ם ה', היינו שמושה רבינו לימד והזהיר את בני ישראל הנכנסים לארץ ישראל שהוא בחינת רחל, שמתחילה יתקנו ויעלו את המלכות הנקראת רחל, מבחינת אדנ"י שהוא בעולם הבריאה, לבחינת שם ה' אחרונה של הו"ה שהוא באצילות, כי ע"י זכויותינו ומעשינו הטובים, אנו מעלים אותה לעולם האצילות, והוה שהזהיר ולימד משה רבינו לפני מותו את בני ישראל שיקיימו ככל המצוה אשר צויתו אתכם היינו כמו שאיתא בשער המצות (הקדמה) שע"י קיום מצוות עשה גורם זווג זו"ן, הנקראים שתי אותיות ו"ה של הו"ה, ושל מצו"ה, כי מ"ן הם חילוף י"ה, ונשארו בו שתי אותיות ו"ה מפורשות, ואז ו"ה עם זכרי בגי' רמ"ח מצוות עשה.

קיום המצות תלוי בעליית השכינה

ולזה כתוב כלשון וילך, שמושה רבינו לימד את בני ישראל שכל הליכותיו של אדם במצוות ומעשים טובים, צריך לכוון לתקן ולעלות את השכינה, ועי"ז ילך מדרגה לדרגה עד עולם האצילות, כי כל הליכותיו ועליותיו של האדם במצוות ומעשים טובים, תלוי בעליית השכינה שמעלה האדם.

עליית המלכות לבניה העליונה

ועוד אמר הכתוב וידבר את הדברים האלה היינו א"ת רומז לתורה ותפלה הכלולים מאל"ף ועד ת"ו. והשני ההי"ן דתיבת ה'דברים האלה רומזים ליחוד ה"א תת"ה לה"א עילאה, היינו שצריך לעלות המלכות עד בינה עילאה, וכמו שאיתא בשער הכוונות (דרושי כוונת קריאת שמע דרוש ו' וז"ל: וא"כ עתה א"א לה לעלות המלכות עד בינה, אם

להיכן הלך משה רבינו כבר נתקשו המפרשים, מהו וילך משה להיכן הלך, ויונתן תרגם שהלך למשכן בית אולפנא, והרמב"ן ורבינו בחיי פירשו, שהלך ממחנה לוויה למחנה ישראל, כאדם הנפטר מחבירו. והכתוב סתום הוא, ואין ממנו היכר לאחד מהדרכים.

משה רבינו מזהיר לפני מותו לבנ"י

והנראה לומר, דהנה כאן מדבר מה שהזהיר משה רבינו לפני מותו את בני ישראל שיקיימו ככל המצוה אשר צויתו אתכם, ועי"ז יזכו להיכנס לארץ ישראל.

נשמות שהם מבחינת רחל זוכים להיכנס לא"י

וזה איתא בעין חיים (שער לב פ"ג) וז"ל: ובניהם של דור המדבר, שהיו מווג רחל וישראל, זכו ליכנס לא"י, כי ארץ היא נקבה כנודע, וישראל הוא בעלה ז"א, וזהו א"י. וזהו ענין אמר משה לישראל לאותן שזכו לא"י, 'ואתם הדבקים בהו"ה אלהיכם' (דברים ד ד) פ' כי 'הו"ה אלהיכם' הוא הו"ה ורחל, והנה דור המדבר לא היתה דבוקה בו"א, אבל רחל היא אב"א בהתדבקות גמור עם ז"א, עד שצריך נסירה להפרידן כנודע, ואמר להם 'ואתם הדבקים' ממש 'בהו"ה אלהיכם' לפי שאתם מבחינת רחל הדבוקה עמו, לכן 'חיים כולם היום' לכנס לא"י שהוא כנגד רחל עי"ש.

תיקון קומת המלכות רחל

נמוצא שבני ישראל שזכו להיכנס לארץ ישראל, צריכים היו מתחילה לתקן כל קומת המלכות בחינת רחל, כדי שיהיה ביחוד עם ז"א.

כשהמלכות נבריא היא בסוד אדנ"י ובאצילות ה' אחרונה והנה איתא עוד בשער הכוונות (דרושי העמידה ד"א. דרושי ר"ה ד"ו) וז"ל: והנה פסוק זה של 'אדני שפתי תפתח' הוא כנגד היכל קודש הקדשים שבבריאה ממש, כי הנה סוד שם אדנ"י הוא כאן בבריאה כמו"ש אצלינו בשער שמות הספירות, וכנו' בהקדמת ספר התיוקנים, כי שם אדנ"י הוא בבריאה, משום רתמן לאו איהו וכינויה חד וכו', משא"כ כשהמלכות עולה בעולם האצילות נקראת בשם ה' אחרונה משם הו"ה עי"ש.

עליית המלכות תלוי בגו

ועוד צריך לדעת מה שאיתא בשער הכוונות (דרושי

עטרת פז

אמרות טהרות מרבתינו זי"ע

**וַיִּלֶךְ מֹשֶׁה וַיְדַבֵּר אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה אֶל כָּל יִשְׂרָאֵל.
וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי הַיּוֹם (לא א-ב)**

פירש"י ו"ל היום מלאו ימי ושנותי. לדעתי היום ר"ת היום מלאו ימי ושנותי. שקאי על ראש השנה, כדברי המדרש (פסיקתא רבתי ס' ט) על הכתוב בראש השנה (במדבר כ"ב א) 'ועשיתם עולה' שעשה עצמו עולה, מסירות נפש, והוה היום מלאו ימי וכו' בחינת מסירות נפש בקרבן עולה. וכו"ה בוזה"ק (ח"ב ל"ה) היום הוא ראש השנה.

וכיום הפרשה כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשתתן' (לא ט"ז), לכאורה מביחן ידע משה כי השחת ישיחתן, הרי יש בחירה, והקב"ה מבטל הידיעה כדי שיהיה הבחירה. רק שאמרו חכמינו ז"ל (סוטה י"ג) שלא מת משה רבינו, אם כן איך אמר 'אחרי מותי', רק כי משה סוד הדעת, והוא כולל כל ישראל עד סוף כל הדורות, וכל אחד כלול בדעת של משה, ולזה אם אחד יחמא או ימות חלקו בתוך דעתו של משה, וזה כי ידעתי אחרי מותי כי השחת תשיחתן' כי יחסר וימות חלקו של החומא בתוך דעתו של משה.

ועל זה נתן להם משה רבינו עצה שינצלו מן יצר הרע והוה 'וידבר משה באוני כל קהל ישראל את דברי השירה הזאת עד תמ"ם' (לא ט), ונאמר על ת' של 'תמם' נקודת שר"ק, והנה ת' עם שר"ק ר"ת ת'קרא קריאת ש'מע, והו עצה אחת. ועצה שניה ת' תורה שניתנה למ' יום, וזה מה ראשונה של 'תמם'. והמה השנית של 'תמם' ר"ת מ'תה ווהו סגולה הנימ"ל, והם ג' דברים שאמרו חכמינו ז"ל (ברכות ה) להנצל מן היצר הרע.

פרי חיים' ח"ה דף רצ"ב מרבתינו חיים יעקב מקאמרנא

**וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם בֵּן מֵאָה וְעֶשְׂרִים שָׁנָה אֲנֹכִי
הַיּוֹם לֹא אוֹכֵל עוֹד לֵצֵאת וְלָבוֹא (לא א)**

בוה פירש כ"ק מן הרה"ק רבי אליעזר צבי מקאמרנא זי"ע, הנה יש ג' שערי קדושה, ואם יש זכיה לאחד שיוכל להכניס את עצמו לשער ג' קדושה, אוי במוח הוא שלא יפול מדרגתו לעולם. ולכן היה כל עבודתו של משה רבינו ע"ה שיוכל להגיע אל ג' שערי קדושה, אכן למי שעוור הקב"ה לבא אל שער ג' קדושה, לא יכול להיות מעורב בן הבריות מרוב קדושתו, ועל כן נאמר על משה רבינו ע"ה 'ותחסרהו מעט מאלהים' (תהלים טו ו), כי הכלל ישראל היו אז כמ"מ, והקב"ה בנ', ומשה רבינו היה למעלה ממ"מ ולמטה מן ג', למען יוכל להיות הסרסור בין ישראל לאביהם שבשמים.

והנה קודם פטירתו בא אל שער הני, כמו שכתוב 'ויעל משה וכו' אל הר נבו' (דברים לו א) ופירש מן האר"י הקדוש בלקו"ת נבו' ג' ב"ו, היינו בני' שערי קדושה, ולכן אמר בן מאה ועשרים אנכי היום לא אוכל עוד לצאת ולבווא כי עתה הוא מוכרח להיות תמיד ונעלם, והוה מה שאמרו חז"ל (סוטה י"ג) משה לא מת, כי הנכנס אל שער ג' קדושה לא תוכל המיתה לשלוש עליו, כי הוא נעלם מעין כל בריה ורפק"ח, זכותו יגן עליו.

שפע ברכה והצלחה' דף ריד מהנה"צ רבי ישראל פראנקפורטר זצ"ל

**הֲיָהָה כִּי תִמְצָאן אֹתוֹ רְעוּת רְבוּת וְצָרוֹת וְעִנְיָתָה הַשִּׁירָה
הַזֹּאת לְפָנָיו לְעֵד כִּי לֹא תִשְׁכַּח מִפִּי זִרְעוֹ (לא כא)**

אפשר לפרש בדרך רמו, שזה ידוע וכבר כתבתי כמה פעמים, שיש כמה אותות לבני ישראל, ועיקר האות הוא אות ברית קודש, וצריך האדם הישראלי לשמור אותו מאד מאד, שלא יכשל חו"ש בז"ל רחמנא ליצלן, שח"ש גורם לו עי"ז צרות ורעות.

וזה ידוע שאפילו חו"ש אם נכשל האדם בעון הזה, אבל מ"מ תשובה מועיל אם הוא בשלימות, כמו שכתב וקני הקדוש צ"ס'ע הגה"ק רבי יצחק אייזיק מקאמרנא זי"ע"א, בספה"ק שלחן המהודר (ס' ר"מ סוף ע"ב) בשם תלמידי הבעל שם טוב הקדוש והמהודר זי"ע"א וזצלה"ה, שאדם אם רוצה לעשות תשובה יבכה ברמעות שליש, וילמד תורה"ק לשמה, שאם היה רגיל ללמוד דף אחד, שילמד ב' דפים, להוסיף על לימוד התורה"ק (ויק"ר כח א), ועי"ז יוסיף לו קדושה ומהרה, ואז ירחם עליו הבורא עולם, ויקבל את תשובתו, ויכפר עליו על כל חטאיו.

וזה אפשר לפרש, וזיהו לשון שמחה (כ"ד כ"ג), ועל מה הוא השמחה, אמר הפסוק הקדוש בי תמצאן אתו שיקרה איהו מקרה שח"ש נכשל באות ברית קודש, ולכן בא לו חו"ש רעות רבות וצרות עד אין סוף.

אבל אם עושה תשובה מועיל לו על הכל, וזה וענתה השירה הזאת שאם לומד את התורה"ק הנקראת 'זאת' כמ"ש 'זאת חקת התורה' (במדבר י"ב ב), כי לא תשכח מפי זרעו שזה הבטחה מפי הבורא עולם שאין תורה משתכחת לגמרי מבני ישראל, אפילו אם הוא כבר נכשל בעון הנ"ל, כי ידעתי את יצרו של אדם, אשר הוא עשה היום שהיצר הרע עושה כמה תחבולות שיחמא האדם, אבל וענתה השירה הזאת כי לא תשכח מפי זרעו שע"י התורה"ק יהפך לאיש אחר. והשם יתברך ירחם ויעזור לנו שיהיה הכל למובה אביה"ר.

מעשה שלום' ח"ב דף רל"ג מרבתינו שלום מקאמרנא

עטרת חכמים

עיונים וביאורים מרבתינו זי"ע

שבת טובה

שׁוֹבָה יִשְׂרָאֵל עַד הוֹי"ה אֲלֵהֶיךָ כִּי כִשְׁלֹתָ בְּעוֹנֶיךָ (הרשע י"ב)

שמעתי מאדוני אבי מורי ורבי הרב הקדוש מו"ה יצחק אייזיק יהודה והיאל ולה"ה, שכל כך צריך בר ישראל לעשות תשובה לפני הקב"ה, עד שמשרה הקב"ה שכינתו בכיכול, על ישראל הזה, ואומר עליו שהוא, בכיכול, 'הו"ה אלהיך'. ולי נראה על פי דבריו הקדושים של רבינו מרן האר"י זלה"ה (בע"ה שער המלכים פ"ו) שכל עונות וחטאים אינם יכולים להגיע אלא עד תפארת ומלכות שהם ו"ה של השם הקדוש, אבל למעלה בשם י"ה ב"ה, אין יכול להגיע שם פגם של חמא ועון של בני ישראל הקדושים, לזה לא כתיב אלא: 'שובה ישראל עד ה' אלהיך' שהוא תפארת ומלכות. כי כשלת בעונך' אינו יכול להגיע יותר משם והבן.

ב'ן בית' מרבתינו אליעזר צבי מקאמרנא

יום הקדוש

**דברי כיבושין והתעוררות מרבתינו מרן הגה"ק רבי שלום מקאמרנא זי"ע"א
מה שדרש בליל יום הקדוש**

**כִּי בַיּוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם לְטַהֵר אֶתְכֶם
מִכָּל חַטֹּאתֵיכֶם לְפָנַי הוֹי"ה תִּטְהַרְוּ (טו ל).**

אכתוב מה שאמרתי בעורת השם ויתברך בליל יום הקדוש אחר כל נדרי לפני העם. הדנה ידוע מהש"ה הקדוש (תולין פרק תורה אור ט"ב) שיש ד' זמנים לעשות תשובה. המוכרח ביותר הוא באותו יום קודם שהולך האדם לישון, כשמחזיר פקדונו נשמתו בחורה להבורא עולם, והוה הזמן המוכרח לעשות תשובה כדי שיהיה תמיד מהור, ועליו טוב הלשון מה שאומרים בברכת השחר 'נשמה שנתת בי מהורה' וכו'. והזמן השני, הוא בערב שבת קודש, ועי"ז יוכל לקבל בנקל את הנשמה יתירה. והזמן השלישי, הוא בערב ראש חודש שהזמן ההוא מועיל לתשובה. והזמן האחרון הוא ביום הקדוש, אשר מי לא עושה או תשובה, כי כל בן אדם באיזה מצב שעומד הוא מתירא מאד מיום הקדוש. כמ"ש'כ הרמב"ם הקדוש (הלכות תשובה פ"א ה"ג יומא פ"א) שעצומו של יום מכפר, שהיום לבד מסוגל לתשובה.

וזה ידוע בשם הגה"ק צ"ס'ע רבינו בעל הקדושת לוי מברדיטשוב זי"ע"א וזצלה"ה, שמפרש מה שאיתא במדרש (תנחומא אמור ט"ב) 'ולקחתם לכם ביום הראשון' (ויקרא כ"ב ט) ראשון לחשבון עונות. שצריך פירוש והבנה. ומרן הג"ל מפרש, הדנה כאשר בא ראש השנה ובני אדם עומדים ומתפללים בבתי כנסיות ובתי מדרשות בעשרת ימי תשובה, ואחר כך בא היום הקדוש והם ג"כ יושבים בבית המדרש כל היום ללא אכילה ושתייה, ומקיים את החמשה עניינים, ואח"כ בונה את סוכה, וקונה את ארבעת המינים, ואין לו פשומו כמשמעו שום זמן לעשות איזה חמא, רק להיפך עושה כל הזמן רק מצוות ומעשים טובים.

וזה ידוע מחכמו"ל (יומא פ"ב) שאם עושה תשובה מיראה העבירות נעשה לשגגות, וצריך עוד כפרה ותשובה על השגגות. אבל אם עשה תשובה מאהבה או כל העבירות שעשה נעשית לו כזכויות למצוות. והוה כוונת המדרש שביום הראשון של סוכות הוא ראשון לחשבון העונות, היינו שבחג הסוכות שאז עושים תשובה מאהבה, או נהפך הכול לזכויות, ולכן מתחילים או לחשוב בחורה את כל העונות שעבר האדם כדי לחשב אותו לזכויות עי"ש.

וזה ידוע מספה"ק בני יששכר (מאמרי השבתות מאמר ב) בשם החד"א שעל כל מצוה שעושה אדם משלם לו הבורא עולם על זה ש"י עולמות, כי כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא.

וזה פירוש הפסוק הנ"ל כי ביום הזה שעצומו של יום מכפר ע"י תשובה, ולא די שיכפר על כל העבירות שעשו עד עכשיו, אלא גם מקדימים ועושים תשובה מאהבה ביום הקדוש עוד לפני חג הסוכות, אז כל העבירות שעשה נעשה כזכויות כמצוות, ועי"ז יש לו ש"י עולמות, והוה יכפר בנימטריא ש"י, שיש לו תרתן, הדא שמכפרים לו על כל עבירות, ושנית שיש לו עכשיו שבר של ש"י עולמות, והוה ע"י שנהפך הכול לזכויות. וזה משום שעשה תשובה לפני הי"ה שעשה תשובה מאהבה בחינת הו"ה, ולא מתמת יראה. וכל זה הגיע ע"י תטהרו בנימטריא כת"ר מצוות, שמקבל עליו מהיום והלאה לקיים את כל תרי"ג מצוות דאורייתא וזי"ן דרבנן שביחד הם מספר כת"ר, מספר כ"פ ש"י עולמות שזוכה עי"ז. ועי"ז יזכו לגמר חתימה טובה ולגאולה שלימה אביה"ר.

מעשה שלום' ויקרא מרבתינו שלום מקאמרנא

עטרת החסידות

מספרי רבותינו הקדושים ז"ע

אמרות טהרות ליום הקדוש

מעביר זדון, אעפ"כ אם עושין תשובה עשה להם זדונות כשגגות, כדי שיהיה כח בידים לתקן בידוי דברים. ואם אתה תעשה את הזדון כשוגג, הרי יהיה כח בידים לתקן גם את הזדון בידוי דברים.

וכל בקשות משה היה שהמחילה והתיקון יהיה ע"י עבודת ישראל, וישראל אין להם כח לתקן זדונות, ולכן בקש משה שיעשה הקב"ה זדון כשוגג, ומעתה כשישראל יעשו תשובה יתקנו ע"י כחם את הזדונות כמו שמתקנין את השגגות. וכיון שיהיה ע"י כח ישראל, אז זדונות יהיה להם זכיות. ודוק במאוד מתקן צוף אמרי נועם, דודאי לא ביקש אדון הנביאים כשיעשו תשובה יהיה כשגגות, לזה צריך לתפלתו, כי מה להם לעשות עוד ולזעוק אל המלך אחר שעשו תשובה. אלא על כרחך כמו שכתבנו שביקש שיתקן הזדון ע"י כח ישראל כמבואר לעיל.

עשירית האיפה' אחרי פרשתא ב ה"ד

קידושי כהן גדול

איתא ב'תורת כהנים' (אחרי מות פרק ח ה"ו) 'מקדשין לו אשה אחרת על תנאי'. דאם תמות אשתו יהיו קידושין, ואם לאו, ד'ביתו' חד משמע, ואסור לעשות עבודה בשני בתים, ועיין גמרא (יומא יג. ג.) באורך הדברים. וברושלמי (פ"א ה"א) דרך אחר, דזמזמין בהזמנה בעלמא, ואם תמות יקדש השניה ביום הכיפורים. אבל גמרא דידן לא ניחא להו בזה, דאם תמות בפלגא דעבודה נפסול העבודה, דהרי עבד בשני בתים, חציו של עבודה בבית אחד וחציו השני בבית אחר, ולכן הוצרכו שיקדש מערב יום הכיפורים על תנאי, על אופן של הגמרא, כי גם לברייתא כיון דסבר דמקדש מערב יום הכיפורים צריך לומר על אופן שמבואר בגמרא דידן ודלא כהירושלמי. עיין גמרא [יומא] דף י"ג ע"ב באריכות, והברייתא בקיצור נקיט, ולא ביאר התנאי היטב.

ורבינו [הקרן אהרן] כתב שברייתא דכאן נתנו תקנה אחרת שלא יהיה שני בתים שלא כדברי הגמרא, במחילת כבודו טעה, כי למצוא תקנה אי אפשר אלא כדרך הגמרא, דאם לא כן דילמא מיית בפלגא דעבודה וחלו קדושי שניה ועבד עבודה בתרי בתים, אלא אי אפשר אלא כדרך גמרא, או כדעת הירושלמי שאין צריך לתקנה דלא חייש לעבודה חדא בתרי בתים, כיון שבכל פעם לא היה אלא בית אחד, ולדעת הירושלמי אין צריך לקדשה מערב יום הכיפורים.

אבל לגמרא דידן צריך לאוקמי דחדא גירש על תנאי שלא תמות חברתך, ולחדא גירש על מנת שאכנס לבית הכנסת, אם מתה הראשונה ולא השניה גיטה של הראשונה גט, שהרי לא מתה שניה, ואם מתה השניה קדים איהו קודם עבודה וקודם מיתתה ועייל לבית הכנסת, עיין גמרא (שם). ואם שגיתי השם יכפר. ודוק היטב, שאם כדברי רבינו למה לי בגמרא כל הדוחקים שיגרש את נשיו על תנאי, היה לו לומר כדברי רבינו, שיתנה מערב יום הכיפורים שאם תמות חברתך יהיה הקידושין שלך קידושין, ובאם לאו, אלא ודאי כדברינו שמא תמות בפלגא דעבודה, ויעשה עבודה אחת בשני בתים, חציו הראשון בבית אחד וחציו השני בבית אחר, ולכן צריכין לדחוק, כן נראה לי, עיין היטב ויונעם לך.

עשירית האיפה' אחרי פרק ח ה"ו

א, ובביאור דברי הרמב"ם (תשובה פ"א ה"א), שכתב סדר וידוי לכל יחיד 'חטאתי עויתי פשעתי'. והקשה אבי מורי, דבגמרא (יומא לו.): לא מצינו נוסח הוידוי 'חטאתי, עויתי, פשעתי' אלא לציבור, אבל יחיד אם חטא בשוגג לימא 'חטאתי', ואם במזיד לימא 'עויתי', ואם במרד לימא 'פשעתי', והאריך מאוד בקושיה זאת. דהאיך כחטא בשוגג יאמר דבר שאינו לפני הבורא יתברך שמו, 'פשעתי', והוא לא מרד לפניו יתברך.

וכתב על זה וז"ל: אבל מוריניו האלקי [האריז"ל] האירו עיני בדבר הזה, אשר כתב (סידור האר"י, סדר עבודה של יום כיפור) 'חטאתי בנפש, עויתי ברוח, פשעתי בנשמה', המה עזרנו להבין. באמת אמרו בגמרא ד"מ סוף פ"ק (לג.): 'הגד לעמי פשעם' אלו תלמידי חכמים, ששגגות נעשה להם כזדונות, 'ולבית יעקב חטאתם' אלו עמי הארצות, שזדונות נעשה להם כשגגות, [ע"כ]. ולכאורה איתגורי מיתגר, וכי בשביל שהמה עמי הארץ ואינם משימים על לב ללמוד תורה, יעברו עבירות במזיד ויחשב להם כשוגג.

אבל יתבאר על פי נכון, דאין זה ביאור לעסק עונש, כי בודאי עם הארץ שעובר במזיד עבירה, ענוש יענש כמו תלמיד חכם שעובר במזיד. וכמו כן לתלמיד חכם אין עונש על השוגג כי אם חיוב חטאת, כמו לעם הארץ. אבל זה ידבר בענין הפגם ומסך המבדיל אשר נעשה בעם הארץ, ופגם אשר נעשה בתלמיד חכם. למשל, טיפת רבב שנפל על בגד צמר ועב, אינו ניכר כל כך הכליון של הבגד, ואם מכלה אינו מכלה כי אם בגד צמר עב. וטיפת רבב שנפל על בגד משי היקר, מכלה בגד משי היקר. לזה השוגג של תלמיד חכם, עבור נפש יקרה שלו עושה הפסד יותר מזדון מעשה עם הארץ בנשמתו, כי כליונו בדבר שאינו חשוב כל כך.

והנה ידוע דיש שלש מדרגות כוללים באדם, נפש, רוח, ונשמה. והנה אדם שעשה עבירה בשוגג, פוגם בנשמה כאלו נעשה במרד, כי הנשמה הוא יקר ערך מדרגה גדולה. וכן אפילו כשעושה עבירה במזיד, לפי ערכות הנפש אינו עושה פגם בה, כי אם מה שעושה שוגג בנשמה. לזה, יהיה איזה עבירה שיהיה, הן שעשה בזדון נעשה כל השלש בחינות, חטא בנפש, עון ברוח, פשע בנשמה. והן שעשה בשגגה נעשה פשע בנשמה, עון לרוח, חטא לבחינות נפש. על כן היאות לבקש ולהתוודות על כל עבירה שעשה, הן בזדון הן במשוגה, 'חטאתי עויתי פשעתי', ע"כ'ל הקדוש הצריך לענייניו.

פירוש לפירושו, ידוע שנפש רוח נשמה כל אחד כולל משלשתם. ואם חטא בשוגג, נרשום בנפש הנפש שוגג, ובנפש הרוח במזיד, ובנפש הנשמה במרד. ואם חטא במזיד, נרשום ברוח הנפש כשוגג, וברוח הרוח מזיד, וברוח הנשמה כמרד. ואם חטא במרד, נרשום בנשמת הנפש כשוגג, ובנשמת הרוח מזיד, ובנשמת הנשמה מרד. זהו סולת הדברים לפי מה שקבלתי מכתבי אבי מורי הקדוש ז"ל.

עשירית האיפה' אחרי פרשתא ב ה"ד

עשה להם זדונות כשגגות

איתא בגמרא (יומא לו.): 'אמר משה לפני הקב"ה, ריבונו של עולם, בשעה שישראל חוטאין לפניך ועושין תשובה עשה להם זדונות כשגגות, ע"כ. פירוש, אם חטאו בזדון ועושין תשובה, אע"פ שאין בידים לתקן את הזדון, אלא אתה לבדך

קידוש לבנה

יקדש את הלבנה קודם יום הכיפורים ולא ימתין כלל, ויכרע לו זאת המצוה לחיים בחותם חיים.

זוהר ח"י ח"ג לח:

יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה

מה שאנו מתפללים 'יחביאנו צל ידו תחת כנפי השכינה' כי זה מיירי אחר פטירת אדם, אזי גרים כולחו עאלין תחות גדיפ דשכינתא (זוהר ח"א יג.), אבל ישראל נצריין בצרור החיים, ואנחנו מבקשין שבעולם הזה נזכה שיחביאנו תחת כנפי השכינה ויגין ויסוך עלינו. 'תחת כנפי השכינה' במספר 'ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד'.

זוהר ח"י ח"א לט.

יחוד הדיקנא

וראיתי שאמרו 'הקדוש זלה"ה, היה מכוין יחוד זה [יחוד הדיקנא] בליל יום הכיפורים, בעת שמונה עשרה של ערבית.

אור עינים' ח"א ערך דיקנא דא"א

אסור להשמיע תפלתו כלל

גם בראש השנה ויום הכפורים אסור להשמיע תפלתו כלל. ואם בא להשמיע להתעורר עצמו מאימת יום הדין כדרך המוני עם שידיעתן מועט בכונת התפלה, על כל פנים לא ישמיע אלא בתוספת שהוסיפו בראש השנה ויום הכפורים, אבל לא בעיקר הברכות חלילה, הזהר והזהר.

שולחן הטהור' סימן קא ס"ד

מחברי הפיוטים

רבי אלעזר הקליר הוא רבי אלעזר בן רבי שמעון בן יוחאי בעצמו ולא ניצוץ ולא גילגול באין פנים, וכך קבלה ביד רבותינו בעלי התוספות, והוסכם ברוח קדשו מרן האר"י לרוח קדשם האמת של בעלי התוספות.

שולחן הטהור' סימן סח ס"ה

פיוט הקדוש האוחז ביד וגוי וכל מאמינים, חיברו זרובל בן שאלתיאל, כן שמעת מפי קדוש אדמו"ר חכם הרזים מהר"א מקאמרנא ז"ע.

ערתת שלום' דף עא:

ענין הכריעה והזקיפה ביום הכיפורים

ומה שהכהנים כרעו בהזכרת שם המפורש (יומא סו.) ואנחנו זוקפין בשם. ביום הכיפורים היה הזקיפה על ידי 'תשובה' 'בינה' 'כתר', והכריעה בשם להעלות על ידי 'תשובה'.

זו זהב' סימן קיג סק"ב

ארבע קדושות של הקליר

ארבע קדושות של הקליר של יום הכפורים, חיוב על הכל לאמרם, כי הוא תיקון גדול ושמירת הנפש, ומתחיל 'ובכן לך תעלה' עד אחר קדושה, בשחרית ובמוסף מנחה ונעילה.

שולחן הטהור' סימן סח ס"ז

חטאתי עויתי פשעתי

באמתחת כתיבי קודש של אבי מורי הרב הגדול הצדיק וחסיד גאון אמיתי כבוד שמו מוהר"ר אלכסנדר זצוקללה"ה, מצאתי איזה דברים הראויים לאמרם כאן, והעתקתי לשונו מתוך המשך הדרושים של מעלת השב (זיכרון דברים' מאמר ליום הכיפורים ולוידוי ד"ה הלכה